

MAIŲA
Panevėžio miesto savivaldybės priimamasis
13-05-28
21-4.5-438
Irena Kuožienė

ASOCIACIJA „BITĖS NAMAI“

Kodas 300579828, Šv. Zitos g. 18, LT-35175 Panevėžys; tel. (845)~ 463183; mob. tel. 861597496; 869904991

PANEVĖŽIO MIESTO TARYBAI PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS MERUI

2013 05 18

KREIPIMASIS

DĖL RAŠYTOJOS IR VISUOMENĖS VEIKĖJOS GABRIELĖS PETKEVIČAITĖS-BITĖS TINKAMO ATMINIMO ĮAMŽINIMO PANEVĖŽYJE

Į Jus kreipiasi asociacijos „Bitės namai“ nariai ir namo, kuriame gyveno rašytoja ir visuomenės veikėja G. Petkevičaitė-Bitė, bendrijos „Pas Bitę“ gyventojai, pakliuvę į teisinę ir finansinę aklavietę.

Rašytoja, dramaturgė, publicistė, pedagogė, visuomenės veikėja, filantropė Gabrielė Petkevičaitė-Bitė (1861–1943) – garsiausia Panevėžio krašto XIX a. pab.–XX a. pr. asmenybė, 2011 m. paskelbta Panevėžio miesto garbės piliete. Ji priklauso tam negausiam lietuvių tautinės inteligentijos būriui kaip Jonas Basanavičius, Vincas Kudirka, Jonas Jablonskis, Antanas Smetona, Juozas Tumas-Vaižgantas. Gerbiant ir pripažįstant G. Petkevičaitės-Bitės nuopelnus Lietuvos valstybei, 1920 metais ji buvo išrinkta į Lietuvos Steigiamąjį seimą, apdovanota Gedimino I ir III laipsnio ordinais. Didelė garbė miestui, kad tokia asmenybė tarpais nuo 1919 metų ir nuolat nuo 1932 metų iki mirties gyveno ir kūrė Panevėžyje. Deja, jau daugelį metų rašytojos atminimas nėra tinkamai gerbiamas, nes jos memorialinis muziejus Panevėžyje dėl itin prastos pastato būklės yra uždarytas.

Gyvenamasis namas Šv. Zitos g. 18 (bendras plotas – 281,51 m²), kuriame 1932–1943 m. gyveno rašytoja, įrašytas į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą ir saugomas valstybės. Šis pastatas statytas 1925 m., kapitalinis remontas atliktas 1964 m., iki šių metų pastato išorė buvo tik du kartus padažyta. Dėl netinkamų eksponavimui sąlygų yra uždaryta 1969 m. įkurta memorialinė

rašytojos ekspozicija, daugiau kaip 600 vienetų G. Petkevičaitėi-Bitei priklausiusių asmeninių daiktų, po rašytojos mirties padovanotų Panevėžio kraštotyros muziejui, saugomi saugyklose ir yra neprieinami viešam lankymui. 2000 m. buvo atlikti šio pastato architektūriniai, konstrukcijų, medienos ir istoriniai tyrimai. Šiuo metu memorialinio muziejaus pastatas yra avarinės būklės, be patogumų, todėl būtina kuo skubiau atlikti pastato kapitalinį remontą, atnaujinti ir išplėsti rašytojos G. Petkevičaitės-Bitės memorialinę ekspoziciją.

Renovuoti pastatą ir pritaikyti visuomenės reikmėms trukdo mišri statinio naudojimo paskirtis: pastate yra trys privatizuoti butai, kurie užima 99,5 m², likusi pastato dalis priklauso Panevėžio miesto savivaldybei: dalyje pastato pagal panaudos sutartį įsikūrusi asociacija „Bitės namai“, kitoje dalyje – Dailininkų sąjungos Panevėžio skyrius. Mišri statinio naudojimo priklausomybė neleidžia imtis radikalių pastato renovacijos ir pritaikymo visuomenės reikmėms priemonių – dėl skirtingų pastato naudojimo perspektyvų nuolat kyla teisiniai ginčai tarp namo gyventojų, paveldosaugininkų ir savivaldybės. Dėl pastato paminklinės vertės gyventojai negali jame gerinti prastų savo buities sąlygų. Asociacijai „Bitės namai“ pasiūlius, gyventojai sutinka būti išskeldinti iš šio valstybės saugomo kultūros istorijos paminklo nuperkant jiems butus dabartine rinkos kaina (už 2 kambarių butą sumokant po 80 tūkst. litų). Išpirkus butus, pastatas turėtų vieną valdytoją – savivaldybę, tuomet būtų galima rengti investicinius projektus ir toliau ieškoti lėšų pastato rekonstrukcijai.

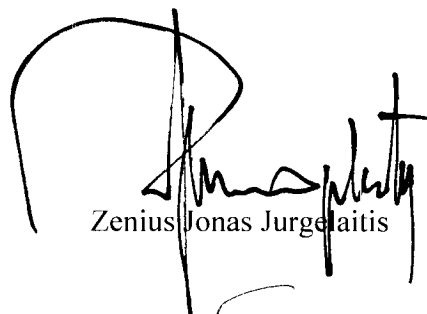
2013 m. Kultūros vertybių apsaugos departamento pakartotinai atlikta namo apžiūra dar kartą patvirtino pastato, kaip kultūros ir istorijos paminklo, išliekamąją vertę.

Deja, Panevėžio miesto savivaldybė nuo 2006 m. nesiima niekaip šio klausimo spręsti, tad pastatas tiesiog nykte nyksta – tuo nepatenkinti nei namo gyventojai, nei paveldosaugininkai, nei miestiečiai bei miesto svečiai, matantys akivaizdžią nepagarbą rašytojos G. Petkevičaitės-Bitės atminimui. Juolab turime skubiai spręsti šią problemą, nes nuo 2011 m. kasmet Panevėžyje yra įteikiamas LR Seimo įsteigtas G. Petkevičaitės-Bitės atminimo medalis „Tarnaukite Lietuvai“, tačiau apleistas rašytojos gyventas namas ir uždarytas memorialinis muziejus rodo didžiulę nepagarbą jai.

Renovuotas pastatas su atnaujinta ir išplėsta ekspozicija galėtų tapti nauju pilietinės visuomenės ugdymo, kultūros ir edukacijos židiniu, būti patrauklus vietos gyventojams ir miesto svečiams Panevėžio kraštotyros muziejaus filialas.

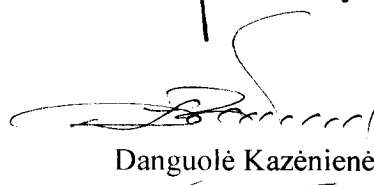
Prašome priimti sprendimą išpirkti iš gyventojų privatizuotus butus, kad vėliau būtų galima pradėti G. Petkevičaitės-Bitės memorialinio muziejaus renovacijos ir pritaikymo visuomenės reikmėms darbus.

Pagarbiai
Asociacijos „Bitės namai“ pirmininkas

Zenius Jonas Jurgelaitis

Namo Šv. Zitos g. 18 bendrijos
„Pas Bitę“ pirmininkė

Danguolė Kazėnienė